

Informationsteknologi och etik IT-etiska frågor

Iordanis Kavathatzopoulos
Uppsala universitet
Avd. för människa-datorinteraktion

Några viktiga frågor

- Säkerhet för system, användare och allmänhet
- Personlig integritet
- Intellectuell äganderätt
- Konflikter mellan system och kulturer
- Möjligheter för konsumenter och medborgare

Säkerhet

Åtgärder som avser att öka säkerheten kan ha motsatt effekt, t ex:

- Skydd av den personliga integriteten kan hindra rätten till information
- Försvar mot intrång och virus kan försvåra akuta reparationer
- Förenklingar för att underlätta för användare kan leda till tekniska problem
- Automatiska skyddsrutiner kan användas för att spionera på legitima användare

Säkerhetsproblemets ursprung

- Tekniska begränsningar
- Mänskliga naturen
- Kulturella skillnader
- Datorrelaterade orsaker
 - Känsla av olikhet och avstånd förändrar synen på moral
 - Radikalt nya möjligheter för intrång, samkörning, sökning, bevakning, etc.
 - Falsk upplevelse av eget skydd och effekt av egna åtgärder

Klyftor och säkerhetsproblem

- Den teknologiska klyftan mellan vad ett system förväntas göra och vad det faktiskt kan göra, t ex lösenord
- Den sociotekniska klyftan mellan tekniska förutsättningar och sociala, moraliska och juridiska förväntningar, t ex auktorisering
- Den sociala klyftan mellan förväntat och faktiskt mänskligt beteende, t ex hacking

Hacking

Kan datorintrång rättfärdigas? Är det principiellt fel eller beror det på konsekvenserna?

- Informationen är fri, men hur blir det med personliga integriteten, tillförlitligheten och kostnaderna?
- Intrång visar på brister, men avbrott är kostsamma och varningar kan ges ändå
- Överkapacitet ska kunna utnyttjas, men vem har rätt till den?
- Intrång är lärorikt, men inte riktig utbildning samt tvingar till kostsam systemgenomgång

Är personlig integritet viktig?

- Egenvärde (autonomi) och instrumentellt värde (personlig integritet)
- Grundvärden (t ex säkerhet) är beroende av personliga integriteten
- Kontroll av information om oss är beroende av den personliga integriteten

Personligt integritetsskydd

- Hur långt kan och bör kontrollen av informationen om oss sträcka sig?
- t ex anonymitet, copyright, patent.
- Hur ska kontrollen göras? Genom lagar, myndigheter, egna åtgärder?

Intellektuellt ägande

- Olika teorier: arbete, personlighet, nytta, sociala kontraktet
- Copyright, patent, hemlighållande
- Lagen avgör om det är fel att kopiera ett program (jmf swimming pool)

Fritt software

- Fria program leder till fler användare, möjliggör anpassning, och underlättar vidareutveckling
- Detta minskar antalet program, men öppnar för bredare användning och högre effektivitet
- Finansiering genom anslag och konsultuppdrag
- Emotionell motivation och konstruktiv konkurrens

Global etik

- Datoretik berör inte bara datavetare utan alla användare, dvs hela världen
- Användningssättet har konsekvenser inte bara för användarna utan för alla berörda i hela världen
- T ex förolämpning (brist på respekt) är ett svårt problem för internet

Konsumenter och medborgare

- System som ökar konsumentens och medborgarens kontroll
- Lättillgänglig, standardiserad och vetenskaplig information om t ex priser, varor, producenter samt politiska frågor
- Horisontell dialog och problemställning
- Systemegenskaper som också varnar och stimulerar människors kunskaper och kritiska hållning
